

Sygn. akt VIII **Pa 207/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.)
Sędziowie:	SSO Jolanta Łanowy-Klimek SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2019r. w Gliwicach

sprawy z powództwa M. F. (F.)

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 10 sierpnia 2018 r. **sygn. akt** IV P 238/18

oddala apelację.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Pa 207/18

UZASADNIENIE

Powód M. F. reprezentowany przez opiekuna prawnego E. S. wniósł w dniu 27 lutego 2018 roku odwołanie od odmowy przyznania przez Spółkę (...) S.A. w B. świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla.

W uzasadnieniu wskazał, że jest jedyną uprawnioną osobą po zmarłym K. F., który z przedsiębiorstwa górniczego przeszedł na emeryturę.

W odpowiedzi na pozew i sprzeciwie od wyroku zaocznego pozwana Spółka (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że zmarły K. F. przeszedł na emeryturę z KWK (...) zlikwidowanej przed 2007 rokiem, a ponadto z ostrożności wskazała, że powodowi przysługiwałaby co najwyżej połowa świadczenia.

W sprzeciwie od wyroku zaocznego pozwana Spółka wniosła o uchylenie wyroku zaocznego w całości i oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Rejonowy w T. G. wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2018 roku utrzymał wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w T. G. z dnia 11 czerwca 2018 roku sygn. akt IV P 238/18 w całości w mocy.

Sąd ten ustalił, co następuje

Ojciec powoda K. F. przeszedł z przedsiębiorstwa (...) S.A. Oddział KWK (...) w P. na emeryturę z dniem 21 lutego 2012 roku. K. F. jako pracownik, a następnie emeryt miał prawo do deputatu węglowego.

Powód M. F. jako małoletni syn zmarłego otrzymał decyzją z dnia 28 kwietnia 2014 roku rentę rodzinną po ojcu do dnia 30 listopada 2026 roku.

Opiekun prawny powoda zwróciła się o zapłatę świadczenia rekompensacyjnego do pozwanej Spółki. Pismem z dnia 5 lutego 2018 roku pozwana Spółka odmówiła przyznania rekompensaty wskazując, że powód nie jest osobą uprawnioną.

Sąd Rejonowy uznał, że:

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wysokość rekompensaty z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wynosi 10.000 zł.

Rekompensata ta zgodnie z art. 3 ustawy przysługuje osobie uprawnionej, z wyjątkiem osoby uprawnionej, której roszczenia z tytułu prawa do bezpłatnego węgla podlegają zaspokojeniu na podstawie prawomocnego wyroku sądowego.

Pod pojęciem osoby uprawnionej zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy rozumie się emeryta i rencistę mających ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń, a także wdowy, wdowców i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa wyżej.

Przesłankami warunkującymi prawo do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego są: przejście na emeryturę lub rentę z przedsiębiorstwa górniczego oraz posiadanie prawa do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układu zbiorowego pracy, porozumienia lub innej regulacji obowiązującej w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń.

Pod pojęciem przedsiębiorstwa górniczego rozumieć zaś należy spółkę węglową - jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, która prowadziła w dniu 31 grudnia 2011 roku wydobywanie węgla kamiennego na podstawie koncesji, a także spółkę, w której Skarb Państwa lub spółki węglowe posiadały w dniu 31 grudnia 2011 roku akcje lub udziały, która prowadziła w tym dniu wydobywanie węgla kamiennego na podstawie koncesji. Sąd I instancji przytoczył także treść uzasadnienia projektu ustawy.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy wskazał, że powód spełnia wymogi ustawowe uprawniające do świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla.

Ojciec powoda przeszedł na emeryturę z przedsiębiorstwa górniczego. Przechodząc na emeryturę bezpośrednio z przedsiębiorstwa górniczego był uprawniony do pobierania deputatu. Jest rzeczą oczywistą, że w oparciu o układ zbiorowy ojciec powoda jako były górnik, przechodząc w roku 2012 roku na emeryturę był uprawniony do deputatu węglowego. Ustawa o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wymaga, aby osoba uprawniona do świadczenia rekompensacyjnego pobierała świadczenie emerytalne lub rentowe - co ojciec powoda niewątpliwie spełniał, a także wymaga, aby osoba taka była uprawniona do bezpłatnego węgla, nie zaś aby pobierała bezpłatny węgiel. Ojciec powoda był niewątpliwie uprawniony do bezpłatnego węgla. W konsekwencji również i powód jako osoba uprawniona do renty rodzinnej po ojcu jest osobą uprawnioną do uzyskania świadczenia rekompensacyjnego. Podkreślić należy, że wyłącznie powód jest uprawniony do renty po zmarłym, co powoduje, że tylko powód jest osobą uprawnioną. Żona zmarłego nie ma prawa do renty rodzinnej, co powoduje, że nie zachodzi konieczność uznania, że są dwie osoby uprawnione do świadczenia rekompensacyjnego.

Wobec powyższego żądanie pozwu należało uwzględnić.

Wobec faktu, że w postępowaniu po wniesieniu sprzeciwu od wyroku zaocznego w całości potwierdziła się zasadność uprzedniego rozstrzygnięcia należało wyrok zaoczny w całości utrzymać w mocy na podstawie art. 347 k.p.c.

Na podstawie art. 102 k.p.c. sąd odstąpił od obciążania pozwanej Spółki kosztami sądowymi.

Powyższy wyrok, w całości, zaskarżyła apelacją pozwana. Rozstrzygnięciu zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, a w szczególności polegającej na przyjęciu, że powód udowodnił, iż zmarły ojciec był emerytem górniczym w 2012 roku pomimo, iż okoliczność ta nie wynika z jakiegokolwiek dowodu przeprowadzonego w sprawie;
2. naruszenie prawa materialnego, a to art. 2 pkt 1) ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1971) poprzez uznanie powoda za osobę uprawnioną do rekompensaty w rozumieniu tego przepisu w sytuacji, w której powód nie udowodnił spełnienia przez niego wszystkich ustawowych przesłanek uprawniających do rekompensaty.

Pozwana wniosła o zmianę wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych za I i II instancję.

Powód wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest niezasadna.

Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego i Sąd Okręgowy ustalenia te podziela i przyjmuje za własne.

W aktach sprawy znajduje się świadectwo pracy wystawione w dniu 21 lutego 2012 roku przez (...) S.A. w K. oraz zaświadczenie zwolnienia z pracy z dnia 21 lutego 2012 roku potwierdzające, że K. F. ostatnio był zatrudniony w (...) S.A. w K. Oddział KWK (...) jako starszy ślusarz pod ziemią w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 21 lutego 2012 roku. Stosunek pracy został rozwiązany w drodze porozumienia stron w związku z przejściem K. F. na emeryturę. K. F. pracował pod ziemią od 7 lipca 1986 roku. Początkowo w KWK (...) i z tej kopalni został przekazany w trybie art. 23¹ k.p. do Zakładu (...) Sp. z o.o. z dniem 1 stycznia 2000 roku. Następnie pracował w tym zakładzie i u jego następców prawnych nieprzerwanie do 21 lutego 2012 roku. W aktach sprawy znajduje się także decyzja (...) Oddział w Z. z dnia 12 grudnia 2011 roku o przyznaniu K. F. od dnia 25 listopada 2011 roku, tj. od osiągnięcia okresu uprawniającego do

świadczenia, emerytury górniczej. Wypłata świadczenia podlegała zawieszeniu ponieważ ubezpieczony kontynuował zatrudnienie. Kolejną decyzją z dnia 1 marca 2012 roku (...) Oddział w Z. od dnia 1 lutego 2012 roku podjął wypłatę świadczenia, tj. od miesiąca, w którym ustala przyczyna powodująca wstrzymanie wypłaty świadczenia.

Mając powyższe na uwadze zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. jest nieuzasadniony. Z całą pewnością ojciec powoda nie przeszedł na emeryturę z KWK (...). Zresztą kopalnia ta została zlikwidowana 31 grudnia 1999 roku. W tej dacie K. F. urodzony w dniu (...) miał 34 lata i żadnej możliwości spełnienia warunków do emerytury górniczej bez względu na wiek i ze względu na wiek z ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r., poz.1270 ze zm.). Ze świadectwa pracy i zaświadczenia zwolnienia z pracy w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że po likwidacji KWK (...) ojciec powoda przeszedł w trybie art. 23¹ k.p. do ZG P. i jego następców prawnych. Z kolei decyzja ZUS z dnia 12 grudnia 2011 roku o przyznaniu emerytury i z dnia 1 marca 2012 roku o podjęciu wypłaty emerytury i jej przeliczeniu analizowane łącznie z zaświadczeniem zwolnienia z pracy i świadectwem pracy prowadzą do wniosku, że prawo do emerytury K. F. zostało ustalone w czasie jego zatrudnienia w (...) S.A. ZG P., świadczenie emerytalne zostało podjęte do wypłaty w związku z rozwiązaniem stosunku pracy z (...) S.A. Oddział KWK (...).

Sąd I instancji nie naruszył przepisów prawa materialnego uznając, że powód jest osobą uprawnioną w rozumieniu art. 2 ust 1 b ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017r., poz. 1971). Przepis ten za osobę uprawnioną uznaje między innymi sierotę mającą ustalone prawo do renty rodzinnej po emerycie, mającym ustalone prawo do emerytury i pobierającym to świadczenie, uprawnionym w trakcie pobierania emerytury do bezpłatnego węgla na podstawie porozumień obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc przed wejściem w życie ustawy na skutek dokonanych wypowiedzeń.

M. F. jest sierotą po K. F. i ma ustalone prawo do renty rodzinnej po nim. K. F. miał ustalone prawo do emerytury i pobierał to świadczenie i był w trakcie pobierania emerytury uprawniony do bezpłatnego węgla na podstawie załącznika nr 14 do porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku zawartego pomiędzy zarządem (...) Spółki Akcyjnej w K. a organizacjami związków zawodowych (załącznik dotyczył prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób) – z mocy aneksu nr (...) z dnia 7 lutego 2012 roku do porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku. Porozumienie to utraciło moc w związku z wypowiedzeniem przez (...) S.A. w K. prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób (załącznik nr 14 do porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku) – uchwałą (...) S.A. z dnia 19 września 2014 roku, ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla rekompensata wynosi 10.000 zł. Z mocy zaś art. 4 ust. 3 tej ustawy w przypadku śmierci osoby uprawnionej, o której mowa w art. 2 pkt 1a, która złożyła wniosek o wypłatę rekompensaty, należną jej rekompensatę wypłaca się w częściach równych osobom uprawnionym, o których mowa w art. 2 pkt 1b. Przepis ten nie miał zastosowania w sprawie ponieważ wniosek o rekompensatę nie złożył K. F.. Wniosek taki złożył M. F. jako osoba uprawniona. Zaznaczyć należy, że gdyby nie wypowiedzenie przez (...) S.A. załącznika nr 14 do porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku, w czasie pobierania przez niego renty rodzinnej to on był uprawniony do bezpłatnego węgla na podstawie § 3 ust. 3 wymienionego wyżej załącznika nr 14. Zatem prawo do rekompensaty dla powoda nie jest pochodną złożenia wniosku o rekompensatę przez jego ojca i śmierci tegoż w trakcie postępowania.

Powołany w uzasadnieniu apelacji przepis § 5 załącznika nr 14 przewiduje, że bezpłatny węgiel przysługuje na wniosek uprawnionego. W ocenie sądu z przepisu tego wynika, że złożenie wniosku o wypłatę węgla było podstawą jego wydania lub wypłaty ekwiwalentu przez przedsiębiorstwo górnicze. Nie czyni jednak wnioskodawcy osobą uprawnioną ponieważ o uprawnieniu decyduje spełnienie przesłanek z § 3 ust. 3 załącznika nr 14. Z kolei art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 12 października 2017 roku nie wymaga pobierania bezpłatnego węgla – co słusznie zauważył sąd i instancji. Pobierania bezpłatnego węgla nie wymaga też art. 2 ust 1a tej ustawy. Zatem ani powód, ani jego ojciec nie musieli faktycznie pobierać bezpłatnego węgla w czasie korzystania ze świadczeń z ZUS aby otrzymać prawo do rekompensaty.

Mając powyższe na uwadze sąd oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek

Sędzia Przewodniczący Sędzia